

Alþingi
Erindi nr. Þ 127/2290
komudagur 14.6.2002

Héraðslæknir Norðurlands
Ólafur Hergill Oddsson

Akureyri 14. júní 2002

Heilbrigðis- og trygginganefnd
Nefndasviði Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn um frumvarp til laga um lýðheilsustöð, 707. mál.

Fyrst vil ég nefna að mér finnst eðlilegt að tala um Lýðheilsustöð Íslands.
Þetta undirstrikar að hlutverk og starfsvettvangur stöðvarinnar tekur til alls landsins.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins:

1. gr.

Markmið.

Engar athugasemdir

2. gr.

Yfirstjórn.

Bæta við "Íslands" á eftir Lýðheilsustöð, þar sem það á við.

3. gr.

Hlutverk.

3. lína:..."frjálsra félagasamtaka" falli brott, í stað koma "félaga".

6. lína.....síðasta setning sem hefst með orðunum: "Stöðin fylgist með" og endar á:
"rannsóknastofnanir" falli brott, í stað hennar komi setningin: "Stöðin stuðlar að rannsóknum á sviði lýðheilsu."

Helstu verkefni lýðheilsustöðvar eru:

a) liður:..."forvörnum" falli brott, í staðinn komi: "heilsuvernd", þannig að liðurinn verði:..."að stuðla að bættri lýðheilsu og glæða áhuga á heilsuvernd og heilsuefningu."

c) liður..í stað "félagasamtökum" komi: "félögum."

Síðasta setningin: ..."í samráði við ráðherra" falli brott og setningin verði: "Lýðheilsustöð er heimilt að semja við aðra um að sinna starfsemi, sem stöðinni er falið að annast samkvæmt lögum og reglugerðum."

Rök fyrir breytingatillögum við 3. grein:

Hvað eru frjáls og hvað eru ófrjáls félagasamtök? Nægilegt er að tala um félög.

Eðlilegt er að stöðin stuðli að rannsóknum á sviði lýðheilsu. Óþarft er að telja upp samvinnuaðila sem hljóta að verða mjög margir. Ég tel ekki nauðsynlegt í þessum lögum

að kveða á um samvinnu við landlækni. Hlutverk landlæknis er að fylgjast með árangri af lýðheilsustarfi, það er hluti þess að hafa eftirlit með heilbrigðisþjónustunni. Þar með finnst mér ekki rétt að stöðinni, sem er m.a. í framkvæmd ýmissa verkefna varðandi lýðheilsu, sé með lögum líka falið að fylgjast með árangri af lýðheilsustarfi. Eðlilegra er að slíkt sé á könnu landlæknis.

Skýrara er að tala um heilsuvernd frekar en forvarnir.

Félög í stað félagasamtaka, sjá rök hér að ofan.

Óþarft er að tilgreina í lögum samráð við ráðherra. Stöðin starfar á ábyrgð ráðherra og þar með er samráð eðlilegt þegar við á.

4. gr.

Landsnefnd um lýðheilsu.

Er ekki reiknað með því að formenn annarra sérfræðiráða en þeirra, sem talin eru upp í 5. grein, verði í nefndinni?

5. gr.

Sérfræðiráð.

Breytingartillaga: Upphafsetningin í 5. gr. verði sem hér segir:

"Áfengis- og vímuvarnaráð, manneldisráð, slysavarnaráð og tóbaksvarnaráð skulu starfa innan lýðheilsustöðvar og gegna hlutverki sérfræðiráða hennar, hvert á sínu sérsviði og vera henni til ráðuneytis."

Rök: Eðlilegt er að gæta samræmis varðandi sérfræðiráðin.

6. gr.

Áfengis-og vímuvarnaráð.

Í lok 2. mgr. komi "félaga" í stað "félagasamtaka".

Sjá rök hér að ofan.

7. til og með 8. gr.:

Engar athugasemdir.

9. grein

Tóbaksvarnaráð.

Fyrsta setningin, sem hefst á orðunum: "Tóbaksvarnaráð skal".... og endar á orðinu "lýðheilsustöðvar" falli niður.

Í annarri setningu sem hefst á orðinu: ..."Hlutverk þess".....og endar á orðinu: "lýtur" falli niður og orðið "menntakerfi" bætist við á undan "Hollustuvernd ríkisins", og er þá 1. mgr. 9. gr. sem hér segir:

"Hlutverk tóbaksvarnaráðs er að vera lýðheilsustöð, heilbrigðisyfirvöldum, menntakerfi, Hollustuvernd ríkisins, Vinnueftirliti ríkisins og öðrum opinberum aðilum til ráðuneytis um allt er að tóbaksvörnum lýtur."

Í 4. mgr. "í samráði við ráðherra"...falli niður, málsgreinin hljóði svo: "Lýðheilsustöð skal fá 0.9% af brúttósölu tóbaks til ráðstöfunar til tóbaksvarnastarfs og skal féna ráðstafað að fengnum tillögum tóbaksvarnaráðs."

Rök fyrir breytingatillögum, á við 9. gr.:

Fyrsta setningin falli niður: Sjá breytingu á fyrstu setningu í 5. grein. Eðlilegt er að hafa samræmi í orðalagi varðandi sérfræðiráðin.

Ekki er þörf á að nota orðalagið fyrst og fremst. Rétt er að bæta menntakerfinu inn í upptalningu aðila, sem tóbaksvarnaráð veitir ráðgjöf, þar sem svo snar þáttur tóbaksvarna byggist á samstarfi við menntakerfið.

Brottfall orðanna "í samráði við ráðherra": Lýðheilsustöð starfar á ábyrgð ráðherra og óþarft er að geta sérstaklega um samráð við hann.

Um staðsetningu lýðheilsustöðvar

Í þessu frumvarpi til laga kemur ekki fram hvar lýðheilsustöð verður staðsett á landinu. Ég tel eðlilegt í samræmi við nýsamþykka stefnu stjórnvalda í byggðamálum að lýðheilsustöð verði staðsett á Akureyri. Í stefnu stjórnvalda í byggðamálum fyrir árin 2002 til 2005 kemur fram sú meginhugmynd að gerð verði áætlun um að auka verkefni og fjölga störfum í opinberri þjónustu utan höfuðborgarsvæðisins, t.d. með því að efla þær stofnanir, sem fyrir eru, í tengslum við endurskipulagningu opinberra stofnana, með fjarvinnslu, með flutningi verkefna frá opinberum aðilum til fyrirtækja, **eða nýjar stofnanir eru settar á fót** (leturbreyting ÓHO) og hugsanlega með flutningi stofnana.

Markmiðið er að efla stærstu byggðalögin á landsbyggðinni jafnframt því sem opinber verkefni og þjónusta eru endurskipulögð og starfsemin gerð árangursríkari.

Markmiðið er einnig að opinberar stofnanir á landsbyggðinni hafi ekki aðeins svæðisbundið þjónustuhlutverk með höndum heldur verði stofnanir sem þjóna landinu öllu einnig staðsettar á landsbyggðinni (leturbreyting ÓHO).

Í stefnu stjórnvalda er einnig kveðið á um að efla skuli Akureyri og Eyjafjarðarsvæðið sérstaklega.

Með tilliti til alls þessa tel ég eðlilegt að lýðheilsustöð verði staðsett á Akureyri. Á Akureyri er háskóli, háskólasjúkrahús og ein stærsta heilsugæslustöð landsins og öll rök mæla með því að starfsemi þessarar lýðheilsustöðvar eigi vel heima á Akureyri. Fyrirnefndar stofnanir geta með tengingum sínum við Norður- og Austurland verið sterkt bakland fyrir stöðina.

Virðingarfyllt,

Ólafur Hergill Oddsson